

(це єдина державна товарна біржа заснована в 2005 році Кабінетом Міністрів України; зазначений сайт надає можливість без перешкод володіти оперативною інформацією про ринкові ціни на продукцію сільського господарства, відслідковувати тренди зміни ціни та рівень попиту і пропозиції); <https://graintrade.com.ua/gu> – електронна зернова біржа України (дозволяє безпосередньо слідкувати за ситуацією на ринку зерна, аналізувати ціни по окремим регіонам країни, бачити всі оголошення про купівлю-продаж зернових культур).

Аграрна біржа є окремим, самостійним та новим суб'єктом аграрного права. Аналізуючи біржову діяльність в агропромисловому комплексі України, можна стверджувати, що в цій сфері є ряд невирішених проблем, які в майбутньому можуть викликати спад обсягів біржової торгівлі. Наприклад, відсутність реальних та дієвих реформ в секторі аграрної економіки, невідповідність якості вітчизняної продукції міжнародним стандартам, зниження платоспроможності фермерів та підприємств, відсутність гарантій виконання біржових угод та ін. Для відродження біржової діяльності необхідно в першу чергу стимулювати суб'єктів господарювання здійснювати біржові операції та створити умови для незалежного та саморегульованого управління ринком агропромислових товарів.

Список використаних джерел

1. Про створення Аграрної біржі[Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL:<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1285-2005-%D0%BF>
2. Про товарну біржу: станом на 10 грудня 1991 р. / ВідомостіВерховної Ради України (ВВР), 1992, № 10, ст.139.

Ключові слова: суб'єкт аграрного права, аграрна біржа, біржова торгівля, біржові операції, біржовий договір.

Науковий керівник: *к.ю.н., доцент Гавриш Н. С.*

Нагорняк Анастасія Володимирівна

студентка 4-го курсу факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»

ПРАВОВА ОХОРОНА ПОЛЕЗАХИСНИХ СМУТ ЯК ПРОГАЛИНА УКРАЇНСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Під час реформування деяких положень Земельного кодексу законодавця, землевласників і суспільства була зосереджена на використанні та охороні земель сільськогосподарського призначення. Але

варто було б приділити увагу використанню та охороні земель, зайнятих полезахисними лісовими смугами, які випадають з поля зору законодавця. Відповідно до Земельного кодексу України, полезахисні лісові смуги включені зі складу земель лісогосподарського призначення і віднесені до несільськогосподарських угідь земель сільськогосподарського призначення та належать до резерву сільських, селищних рад. За чинним законодавством полезахисні лісосмуги вважаються комунальною власністю. Відтак номінально у них з'явився комунальний власник, проте створення господарської структури, котра б могла вести належний догляд, не передбачено.

Дослідженню проблематики правового захисту та агропромислового значення полезахисних смуг приділили увагу такі науковці: В. О. Бодров, О. О. Будзяк, Г. М. Висоцький, П. І. Герасименко, А. Й. Годованюк, В. М. Звірко, Б. В. Кіндюк, Т. А. Колядинська, В. С. Наконечний, О. З. Петрович, В. Ю. Юхновський та інші науковці. В історичному, біологічному та географічному аспекті це питання було досліджено у науковій праці О. І. Фурдичка.

Більш як 20 років полезахисні лісові смуги залишаються без уваги і ця байдужість перетворилася у критичну проблему державного масштабу. Масова рубка та винищення лісосмуг, безконтрольність та нерациональне їх використання – все це вже найближчим часом може обернутися екологічною загрозою. До того ж сьогодні лісосмуги стають місцем самовільного скидання сміття, потерпають від випалювання стерні на прилеглих полях. Жодного кроку в напрямі відновлення лісосмуг не робиться. На даний час практично неможливо вирішити питання правового режиму полезахисних смуг нормативно – необхідне відповідне законодавче державне регулювання.

Окрім відсутності відповідальних органів, проблемою полезахисних смуг є відсутності достовірних відомостей про їх реальний стан. Статистичний облік цих лісових насаджень в останнє проводився ще 1996 року. Також у 2011 році проводився облік площі лісів та інших лісовкритих площ, де і було дещо підраховано площу полезахисних смуг, але не як окремого об'єкту, а як складову частину всіх лісонасаджень. Вирішити дану проблему можливо лише шляхом проведення інвентаризації усіх лісових насаджень, що не входять до земель лісогосподарського призначення. Дана процедура супроводжується великими видатками з державного бюджету враховуючи площі які ввідені під полезахисні смуги.

Окрім того, ситуація, що склалася з лісосмугами, вимагає перегляду загальних законодавчих підходів до всіх лісових насаджень, які не входять до земель лісогосподарського призначення, що загалом дасть змогу створити правовий фундамент, який сприяв би подальшому розвитку аграрних лісів. За своїм впливом і господарським значенням полезахисні смуги належать до лісомеліоративних насаджень. Розміщені на сільськогосподарських землях у визначеній системі, вони є одним

з потужних довгодіючих заходів підвищення врожайності сільськогосподарських культур шляхом поліпшення мікрокліматичних умов, змінення гідрологічного режиму і боротьби з ерозією ґрунтів. Тут варто додати конкретики, наголосивши, що полезахисні лісосмуги здатні зменшувати швидкість вітрів, впливати на температуру та вологість повітря, на випаровування води з ґрунту, його вологість та ґрунтотвірні процеси, підвищення продуктивності транспірації сільськогосподарських культур, снігорозподіл, охорону ґрунтів відвидування тощо [1].

Лісосмуги не так ефективно захищені законодавством, але несуть надзвичайно велику користь для агропромисловості. На полях, які захищені лісосмугами, швидкість вітру знижується на 20-30 %, вологість повітря збільшується на 3-5 %, в два рази зменшується непродуктивне випаровування вологи. Приміром, один гектар лісосмуги захищає від суховіїв, 20-30 гектарів ріллі, до 15 % збільшуючи врожайність хлібного поля. Це лише теорія. А на практиці, щорічно Україна втрачає 10-12 мільйонів тон зерна саме через ерозію ґрунтів, зокрема вітрову. В цьому контексті доречно буде навести ще одну цифру: площа еродованих земель на 2012 р. налічувала понад 18,5 мільйонів гектарів (31 % території України) [1].

Було б досить логічним віднести землі під полезахисними смугами земель лісгосподарського призначення і віддати під нагляд Державного агентства лісових ресурсів України. Але вони категорично проти ідеї взяти полезахисні насадження на свій баланс, оскільки проведення інвентаризації, рубок догляду, робіт з відтворення потребує суттєвих матеріальних витрат, котрі ляжуть на галузь зайвим тягарем.

Історично лісосмуги нам дісталися у спадок від СРСР, і в ті часи ними опікувалися колгоспи. Тож досить логічною є думка про те, що полезахисні смуги мають бути передані великим сільгоспвиробникам, які орендують дані поля і мають у своєму арсеналі достатньо засобів, аби утримувати ці посадки. Проте передати лісосмуги на утримання і в цьому випадку не так просто як здається. У великих сільгоспвиробників, котрі реально могли б зайнятися їх впорядкуванням, в оренді практично знаходиться лише частина землі – відсотків 30-35 від загальної площі ріллі. Решта – у одноосібників, але в їх контексті розглядати дану проблему не має жодного сенсу, позаяк розв'язання її такої категорії власників абсолютно не під силу.

Полезахисні смуги – це безцінний спадок від «радянської епохи», так як тільки вони рятують поля від вітряної ерозії, та інших природних катаклізмів, які суттєво знижують рівень урожайності, а відповідно і прибуток виробника.

Не зважаючи на те, що полезахисні лісосмуги – важливий елемент сучасного агроландшафту. Вони грають суттєву роль у існуванні та розвитку агроєкосистем знижуючи швидкість вітру, затримуючи сніг на полях, зменшуючи поверхневий стік атмосферних опадів, збільшуючи вологість ґрунту, попереджаючи вітрову ерозію ґрунту і, відповідно,

підвищують та стабілізують врожайність сільськогосподарських культур, пожезахисні смуги залишаються абсолютно не цікаві законодавцю, як об'єкт охорони. Понад 20 років ці насадження не отримували ані догляду, ані санітарних чисток, ані оновлення. Враховуючи те, що їх охороною ніхто з державних органів не хоче опікуватися, то рано чи пізно досить гостро постане питання відповідальності за порубку пожезахисних смуг. Але, поки ми успішно користуємося спадком минулого і не думаємо про його збереження.

Список використаних джерел

1. Годованюк А. Й. Правові засади використання та охорони пожезахисних смуг. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/2v0c9O3>
2. Петрович О.З. Пожезахисні лісосмуги в контексті впровадження концепції екосистемних послуг. Вісник Національної академії наук України. – 2014 р. – №11. – С. 42-49.
3. Фурдичко І. О. Екологічні проблеми природокористування в науці і практиці лісгосподарського виробництва. – Вісник Національної академії наук України. – 2012 р. – №4. – С. 39-47.

Ключові слова: лісовісмуги, лісосмуги, Земельний кодекс України, пожезахисні смуги.

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Годованюк А. Й.

Непийвода Вікторія Леонідівна

студентка 4-го курсу соціально-правового факультету
Національного Університету «Одеська юридична академія»

ЗАКОНОДАВЧЕ ВРЕГУЛЮВАННЯ РЕЙДЕРСТВА В АГРАРНОМУ БІЗНЕСІ УКРАЇНИ

Сьогодні сільське господарство – це одна з найперспективніших галузей нашої економіки, яка забезпечує понад третину ВВП і дає тисячі робочих місць громадянам України.

Оскільки однією з основних ознак інвестиційної привабливості економіки будь-якої держави є рівень захищеності прав власності, її захист є одним з головних завдань влади.

Рейдерство, боротьба з ним, антирейдерське законодавство – актуальні та поширені теми для обговорення. Адже тільки за 2017 рік статистика свідчить про більш ніж 700 випадків конфліктів та тиску на агробізнес. Завжди першопричинами проблем рейдерства, перш за все, були прогалини в законодавстві. Тому слід зазначити, що протягом